

Ćwiczenie możliwe do zastosowania przy omawianiu zagadnienia *Program dla powojennej Polski w deklaracjach programowych RJN i PKWN*.

Ćwiczenie jest możliwe do przeprowadzenia, jeśli uczeń zrealizował wcześniej treści dotyczące okoliczności powstania RJN i PKWN, poprawnie identyfikuje oba przedstawicielstwa ideowo, zna sytuację międzynarodową oraz militarną w 1944 r.

1. Cele:

- uczeń zna okoliczności i daty wydania obu dokumentów,
- potrafi wskazać różnice programowe w obszarze wytypowanych zagadnień i rozumie ich przyczyny,
- potrafi analizować źródło pisane, normatywne,
- potrafi wskazać przyczyny i skutki niewprowadzenia w życie deklaracji RJN,
- potrafi wskazać przyczyny i skutki wprowadzenia w życie Manifestu PKWN.

2. Sprawy techniczne

- ustawienie sali dostosowane do liczby pracujących grup,
- czas ćwiczenia: 20 min, całość zajęć: 45 min,
- potrzebny sprzęt: rzutnik multimedialny lub tablica interaktywna (wyświetlenie karty pracy z tabelą oraz ewentualna projekcja fragmentów filmu dokumentalnego *Kłamstwo PKWN*), wydruki obu dokumentów oraz kart pracy z tabelą. (W tabeli pozostawiono dwie niewypełnione rubryki. Daje to możliwość ewentualnego wytypowania przez nauczyciela dodatkowych obszarów przy analizie dokumentów).

3. **Opis źródła:** obszernie fragmenty Manifestu PKWN oraz Deklaracji RJN „O co walczy naród polski”, każda grupa otrzymuje egzemplarze obydwu dokumentów oraz kartę pracy z tabelą.

4. **Opis ćwiczenia:** Nauczyciel dzieli klasę na grupy, ich liczba odpowiada liczbie zagadnień zapisanych w tabeli. Zadaniem uczniów w trakcie pracy w grupach jest wychwycenie w obu dokumentach odpowiednich fragmentów oraz wpisanie na ich podstawie krótkiego hasła w wyznaczoną danej grupie rubrykę tabeli. Po zakończeniu pracy uczniowie przedstawiają swoje zapisy na forum klasy. Następnie odbywa się kierowana przez nauczyciela dyskusja nastawiona na wyłowienie podobieństw i różnic występujących między obydwoma dokumentami.

Polecenie do ćwiczenia:

- Określ rodzaj i charakter obu źródeł.
- Na podstawie załączonych źródeł uzupełnij tabelę.

- Następnie zaznacz w tabeli dwoma różnymi kolorami podobieństwa i różnice występujące między obydwoma dokumentami.

Przed przystąpieniem do realizacji ćwiczenia (analizy dokumentów) konieczne będzie wprowadzenie nauczyciela dotyczące genezy obu dokumentów oraz czynników wpływających na ostateczny kształt ich zapisów. Przy omawianiu genezy Manifestu PKWN można się posłużyć fragmentami filmu dokumentalnego *Kłamstwo PKWN* znajdującego się w boxie filmowym przygotowanym przez OBEP IPN w Lublinie „Z archiwum IPN”, dostępnego też na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=7ID1OORSZ1U>. W trakcie dyskusji toczącej się po analizie dokumentów i zaprezentowaniu ustaleń grup nauczyciel prosi uczniów o zaznaczanie w tabeli dwoma różnymi kolorami podobieństw i różnic między obydwoma dokumentami. Jeżeli lekcja będzie się odbywać z użyciem tablicy interaktywnej, należy robić to równocześnie na wyświetlanym zapisie. Na zakończenie zajęć uczniowie wskazują, który z omawianych dokumentów stał się podstawą budowy państwa polskiego w warunkach powojennych, i określają typ ustroju, jaki w nim zapowiadano.

Korekta językowa: Beata Bińko